

— هایدی، بپاوی قوش، میدانه سانبهانی دیک !

— امری و بردی .

— باش اوسته ،

— باش اوسته ...

دیه او بیله قوشاقل دیناری چینه دی .

سرای خلق قاراقلی دواورده بایلیش پارانی، محتشم، یالیزلی رسملر کی سسبز، ساکن، یانسیز دورو و پورلری . حالا ایچیلر دیکسه قیله انا پیوردی .

موم رنگی چهره لره شاشقین کوزلی قارشینده بونک تورک قانقازک اوزون آنکلیزنی اوزونلرینه آندی . لیجی قینه نویدی . اوزانی، آزدیکی باش اوستنده دوران قانی طوبوزی آلدی . بره برافدی . صوکرغندکی ثلوی آشانغی یکدی . اونک برینه او طروردی . غایت فصیح ابرار لاجیه یله :

— هایدی، بادشاه نامه بکا اطاعت ایدک !

دیدي .

... سبی بیلدن بر فورقونک شاشیرنجی هیجانیه دیلری طوتولش فورد کورکلر زنگین بویر ویشلری ، بویوک قاجلی جور هاریلر، پیلیله زهری وویوردر ایکی دقیقه اولسکی حکمدارلرینک دها صوغومایا لغدی چیکنه بره ، برآند ، برضریله بوتون افلاک ضبط ایدیلورن بوقورقونک تورکک آنی توپ بورلر یوزینه باقمیورلردی .

سرایک لیلده کک محافظلرده ایچنده کیرکی شاشیردیله قورقون قیله ایلامادیلر . سلاحلری برله آت بکسایم اولدیلر . یالکزانی کتیک . داوول جالانه تشریفاتی یوزو و پورسکزا ، دیه قیلچ قالدیران سرخوش قوماندانه ، دولو دیزکین قاقچ ایستبن برنجی ضابطک کلهری اوچورولدی ! ایسته بوقادر ...

عمر میثاق الصبح

اخلاق

عمومی اخلاق ، مسلکی اخلاق

کچن «فته» ملکتمزک الاعمال ایکی سقنی آتنده عینی صدا بوکسیدی ؟ بمعنوان کرسیسندن ، قومارایتلاسه قارشى شکایت ایدن مبوتلره مالیه ناظرى «ملکتمک اخلاقی بوکسلیکن» حرای و بردی ؛ دارالفنون ، شهسز علمى و اخلاق حسلرک سوبله ، «مسلکی اخلاق» مسئلهسنى ایلک دفعه اورته آتانه بیاننامهسنى نشر ایتدی . ماهیت اعتباریله براولان یوینانندن برنجیسى یالکز احتیاجی کوسترمکه اکثنا ایدیلور ؛ ایکنجیسى بوکا برجامده کوستریور : ملکتمک اخلاقی تمیزلمک ایچون مسلکی اخلاقه دقت ایدلسنى لزوملى کوربیور .

اوج سنه لک حربک ، اجتماعى جهتمز ایچون موجب اولدینی اخلاقی سقوط قارشینده ، ملکتمک معنا و ماده اداره ایدن عالی محفلردن یوکه ان بوسلره تهذیب و تصفیه زمانمک کلدیکنه بر دلیل تشکیل ایدر . بودوره ، ملکتمک معنوی فائده استحاله

انتقال دورسدیر . اسکی زهدی اخلاق صا صیلا مسلیله ساقتمز قان و جیدانلرده طبیی بر تذبذب حصوله کادی . فقط هر ساجده کوزون بواخلاق تقدسزک (لااخلاق) قارشینده ، مله یکی اخلاق اساسلری تلقین ایتک ، دها عمومی مناسیله ، ملق بوسقوتدن قورتارمق لازم کلور . اخلاق معنوی قیددن عبارتدر . اخلاق قاعده لری ؛ حقوق ، قانونلرکی ، شیاره لره یازلی دستورلر شکله کیرمش ، و جزاکی بر قوه مؤیدنی حائر معین و سریش قاعده لردن مرکب دکلدر . اخلاقی دستورلر فردلرک وجدانده ، منتشر و مهم برصورتده یاشار . و فردلرک اجتماعیه حصوله کن ، عمومی ، ملی وجدانده برر طوتار ؛ بواجتماعی وجدان فردلر اوزرنده بر نفوذی ، آمریق حائر اولدیلندن ، فردلر بو وجدانک امر ایتدیکی شیاره اقتیاد ایدرلر ؛ اتباعی مجبوری اولان بواصرلره اقتیاد ایتیلر جزا کوزم ؛ فقط فعل و حرکتلریله ، اجتماعى وجدانی ریجیده ایتدکلری نسبتده افکار عامه تک تقبیح و تابعنه اوغرلرلر ؛ هرکس اولردن قاچار ، کیسه کندیلریله مناسبتده بولماز ، هرکس نفرتی جلب ایدر . بومعنوی جزا ، اکویا مادی جزالردن دها آغیردر . عمومی اخلاقی تعین و تأیید ایدن ایسته بواجتماعی وجداندر . بوجدان رجیمتدن دیگر رجیمته ده کیشیدکی کبی رجیمت داخلشنده زمان ایله ده کیشیر ؛ بناءً علیه اخلاقده عینی تحول و تبدلله تابعدر . اسکی روما و یونانلرک اخلاقیه ، قرون وسطانک صرف زهدی اخلاقی و صولک عصرک اخلاقی آراسنده فرق اولدینی کبی بوکون پولیتزیا ، اوسترالیایلیسنک اخلاقیه ، اوروپا جمعیتلرینک اخلاقی آراسنده بویوک فرقل واردر ؛ آدم اولدر برمک ، خرسزلق ، زنا ، افترا الخ کبی برنده الامعوب عدایدیلن حرکتلر دیکرلرنده حتی مستحسن عداولونور . جنسی اخلاق خصوصده ملکتمزده یوزنه اول موجود تلقیلره بوکونکی تاقی آراسنده نه بویوک فرقل واردر ؛ بومعنوی اخلاق ، بالخاصه دیغو برلکی اوزرنه مستند اولان ایشدانی جمعیتلره منسوب فردلره مان هان یکنسق وغایت قوتلیدر . بوتون فردلر عینی حسلره ، عینی فعللره تابعدر ؛ اخلاق وعادات اعتباریله اولرنده هیچ تخالف یوق کیدر . فقط جمعیتلر تکامل ایدوب ده تقسیم اعمال باشلادینی وقت فردلر آراسنده وظیفه لره تقسیملار برار دیغو لورده ، فعللرده ، طور حرکتلرده ده اقسام و تخلف باش کوستریور . شهسز عینی جمعیت منسوب اولان فردلر اوجیمتک هیئت عمومیه سنک تلقین ایتدیکی حسلره ، فعللره ، دوشونجه لره تابعدر ؛ هیسنده او عمومی جمعیتک عمومی اخلاق دامغاسی واردر . فقط ایش بولومک انتاج ایتدیکی فردی تخالفلر آیری آیری احتیاجلره ، آیری

بولک سببی آلاقی بک تولایدر . سیاسی رجعت ایچده برطاقم فردر دیکر قسم اهانلیک حائز اولمادینی مشترک فکری، منفعتی ، دویغولری حائز اولدقاری ایچون بوشبهنلرک تأثیری آئنده یکدیگر لری جذب ایچملی، بربرلری آوامه لری، مناسبده بولوغه لری ، اشتراک و تعاون ایچملی و بوسورتله عمومی جیت ایچنده ، خصوصی برصنی حائز محدود برزمره نلک تشکیل ایچمی غیرقابل اجتناب برشیدر . فقط برکزه بوزمره تشکیل ایچدن صکره ، بوندن اخلاقی برحیات حاصل اولورکه باطلع زمره نلک تشکیلده موجود خصوصی شرطلک دامناسنی حائزدر . زیرا ، برطاقم انسانلرک ، تشکیل ایچدکاری بوتون بوشنی تقدیر ایچدن ، بولکه مربوط اولمان و بولک منفعتلریه مشغول اولورق ، خط و حرکتلرند بونمافی کوزمه تدن برلکده یاشامه لری، منظملا مناسبده بولوغه لری قابل دکلدر . بناء علیه ، فردک فوقده اولان بررشیته مربوطیت ، فردی منفعتلرک عمومی منافع تابع اولسی هر دلو اخلاقی فعالیتک منبی در . بودویغو توضیح ایچدر ، حیاتک الک عادی واک مهم احوال و شرائثله تطبیق اولونورق معین دستورلر صورتده افاده ایچیلرسه بوتون بر اخلاقی قاعدلر مجموعی تشکیل ایچک اوزره بولونیور دیکلدر [۱] . هر زمره نلک منظم بر صورتده فعالی، آیری آیری اوصافی ، مزیتلری استلزام ایچدر ، بناء علیه هر زمره نلک ، هر مسلک صفتک کندیتسه مخصوص بر اخلاقی واردر . بر مسلکده بک مرغوب اوله یله چک بر حال دیکر بر مسلکده اخلاقه معیار عد اولونه یلیر . تجارت حداننده غایت مستحسن بر مسلک و مهم بر اجتماعی وظیفه در . بوظیفه یه سالک آدمی بر ملتک الک مهم عضولیدر . فقط معلملک ، محررک مسلکده داخل اولش بر فرد ایچون تجارت الک معیوب بر حالدر اولمسلکک اخلاقی وجدانی بویه بر حرکتی رد ایچدیور . عینی صورتله هر کونکی حائده هیچ نظردقی جلب ایچمن ، هیچ معیوب اولیان بعضی فطالر تجارت مسلکده الک بویولک جانیلر درجه سده مردوددر : سوزنده دورماق ، اوفاق برالنجیق ، اغنیی سوء استعمال الخ کی . معلملکده اصل تجارت مسلک اخلاقه منایدر . مأموره حاکم ، اوقوات ، دوقور مسلکلر بکده خصوصی اخلاقلری واردر . یالانچلیق حداننده اخلاقه معیار اولدییی حالده بروقورک مسلک اقتضاسی یالان سویه می ، بر آوقاقت ، برنجیمی ، برجانی بی حقی کوسرتمه چالیشمی ، اولمسلکلرک اخلاقه معیار حرکتلرن معدود دکلدر . بر مسلکک این اخلاقی دیکر بر مسلکده اخلاقه سزاق عد اولنه یلیر . بونده تعجب ایچیله چک برشی یوقدر . مثلا قوما ، هر مملک

آیری حرکتلر و طورلر سبب ویرر . هر کس رجعتیه منسوب اولمه برابر ، عینی زمانده درعهده ایچدیکی اجتماعی وظیفه دن دولای خصوصی برزمره یه نایددر : هر فرد کندی عیقلی داخنده برصنف اجتماعی، برعالمیه ، رجعتیه ، برفرقه ، بر قلوبه ، بر مسلکک الخ م ویدر .

بوزمره لردن هانکیسی فکر لودویغولر اوزریده داهایزاده حاکم ایسه ، هانکیسی داهایچیز واسطه لریه قوتلی نفوذ اچرا ایچمه ییلورسه فرد اولک طرز حرکتلرینه ، طرز تحسسلرینه ، طرز تفکرلرینه تابع اولور . هر فرد آیری برما کده نلک عضوی حاله کیرر ؛ دایشلر تقسیم ایچلرکمه ، حقوق و اخلاق ، هر یزده ، عمومی عینی مبدلرله مشد قالمه برابر ، هر خصوصی وظیفه داخنده آیری بر شکل اکتساب ایچدر . بوتون انسانلر مشترک حقوق و وظیفه لردن ماعدا ، هر مسلکک خصوصی اوصافه تابع اولانلریده واردر ، و بونلرک عددی و اهمیتی ، مسلکی فعالیتک داهایزاده تشکیل و تحافی نسبتده تراید ایچدکدر . بویخصوصی انضباطلردن هر یزته بونی تطبیق و ادامه ایچونیه خصوصی برعضو لازمدر . بوعضوده عینی ایثنی یالان ساعیلردن عبارتدر [۱] . تقسیم اعمال تیجه سنده ، وظیفه لری اعتباریه آیریان فردی ، برطاقم زمره لر تشکیل ایچدیور ؛ بونلره مسلکی زمره لر groupements professionnels ویاخود (قور- بوزاسون) نامی وریلیور . بوسورتله بکی بر معنوی حال حادث ولویور . وظیفه لرک تخالفیه ، عمومی وجدانک یاننده برده زمره نلک خصوصی ، یعنی مسلکی وجدان ، صرف ارمسلکک مخصوص بر اخلاقی شکل ایچدیور . بر مسلک داخنده عینی فکری و معنوی حیاتی یاشایان ، عینی دویغولرله متحس اولان ، عینی معنوی منفعتلر آرقاننده قوشان مسلککداشلر اراننده بکی بر حیات حاصل اولویور . بو حیات فکری ، اخلاقی ، بدییی دویغولریه فردده تحکم ایچدیور . باطلع بوندن ، عمومی اخلاق ایچنده خصوصی بر اخلاق تشکیل ایچدیور . یعنی فردک تابع بولندی عینی عمومی ، یعنی ملی اخلاقی ایچنده برده وظیفه اعتباریه اتباعه مجبور قالدینی اخلاقی قاعدلری حاصل اولویور . و مسلک ، فردی او قدر جلب و جذب ایچدیور . فردک شخصیتی کندی شخصیتی ایچنده او قدر قلب و مزج ایچدیورکه ، زمره نلک امر ایچدیکی وظیفه لری خارجته چیقمق ، اوزمره نلک صرف معنوی قوه مؤیده سده رغما ، آخیر بر وجدان غذای اولویور . و مسلکی زمره ، خصوصی قاعدلر بک مرعی اولاننده او قدر تیصافخو خشین دواوریورکه الک کوچرک بر انحرافی قبول ایچدیور . فردلرن برینک بوقاعده لره رعایت ایچمه می ، زمره ایچنده بر عکس العمل حاصل ایچدیور .

مسلکندہ ، ہم تجارت مسلکندہ ، ہم مأموراتی مسلکندہ میوباندند . ذوق و صفائندہ ، قلوب حیاتی پاشایان (mondains) لر ، بر صف طفیلی خلق وارد درک اونلر زدندہ قوما ربیلہ مک عیب صایلیر . و بوصف عالی هر مملکتندہ وارد و بنا علیہ هر مملکتندہ قوما اوینانیر ؛ عیب صایلماز . قوما رک بڑہ اجتماعی برخستہ انی ، براخلا قسزانی شکلی آلماسی ، معلولک ، مأمورلک ، اکابرک قوما اوینامہ سندن ایلری کلورک ، افکار عامہ نک بو عکس العملی یک محقدور . اوقومارک بوشکلی مملکت ایچون بویولر بر سقوط عد اولون بیلیر .

بر ایضاح :

یکن هفته ، اسپور و ژئمناسٹیک حقندہ یازدیغز مقاله بعض ذوات طرفدن پاکیش آکلاشیامش اوله چک ، اسپور و ژئمناسٹیک مہرانیسی بمش و فطانت طاق اعتراضلر درمیان ایندیلر . حالیکہ ، ماہر ماہرہدہ سویا من اولدیغز وجہلر ، بز ، اسپور و ژئمناسٹیک علیہندہ اوقی شویہ دورسون ، هر مملکتندہ آرزو چق مدنی بر ذوق ، آکلاچہ حالی آلمش اولان اسپور ایلہ ، بدنی فوئرلی انکشاف ایندیرن ادما نلری لزوملی و فائده لی بولیوروز . آتیق ، صوک علم تربیہ حرکتلر شک بیلایندہ اولدی کی بو ممارسہ لر مدہ « دوامک » صفتی و مرکب خصوصندہ کی قلمی مضر کور بیوروز . مملکت بڑہ هنوز دوغمت اوزرہ بولونن بکی و علی اسپور و ژئمناسٹیک مہرانیلہ و یو وادیہ پایلاق بقید تشکیله سرد ایندیکن نظریہ لر آراستندہ مناسب یوقدر . مقصد من ، مکتبلر دہ خارجدہ منتشر بولونان بعض پاکیش تقابیلر شمعیدن اوکته کیمکدر . اعراض قبول اینز بر حقیقت : بدنی قوت ، بدنی تناسب و کوزلاک ، عضلی جہد ، برمانی بوکسہ لیکہ کافی دکدر ؛ بونلرہ برابر - فکرمز جہدہ دہا زیادہ فکری قدرت ، ذہندہ آہنک ، بدنی و فکری ذوق لازمند . بدنی ادما نلر هیچ بر زمان معنوی شیلرہ قارش عرق آرائیہ لی ، کنجیلر - بندانہ قوتل و متناسب اوللہ برابر - هیچ بر زمان علمی ، ادبی ، بدنی و اخلاق مشغولیلرہ لایقہ قائلیدر ... فکرمز بونن عبارتدر . کیمردیکز شو در لر دہ ، تدرب (Dressage) دن زیادہ تحریث (Culture) و تمیہ محتاج . بونی کیسہ افکار اینز ظنندوز . بوندہ ، اسپورک و ژئمناسٹیککدہ برخہ سی ، بر موقی وار . فقط عمومی ترکیب اینجندہ هر شیک مقدار ای اولن تعیین ایک و تنہا کی شمدیدن کوسترمک فائده لی دکیدر ؟

ن . ص .

کوردولورکہ دارالفنون ، بیسانامہ سیلہ ، اخلاقی محافظہ ایتمک چارہ سی قوستر بیور . مملکتندہ اخلاقی بوکسہ لیک ایچون ایلمک چارہ مسلکدر و مسلک قور بور اسپونلری تشکیلی در . معاملات بر مسلک اولدی کی ، مأموراتی ، محررک ، مغرہ جیلک ، تجارت النجہ بر مسلک اولدی در . اوزمان ، بر مسلک منسوب اولان فرد - اگر اومسلک منظم و معین بر قور بور اسپون شکندہ تأس ایدہ یلمش ایدہ - و مملک اخلاقی خارجه چقاماز . مملکتندہ عمومی بر اخلاقی ایلہ برابر ، خصوصی اخلاق دہ لزوم وارد در . اگر بڑہ تجارت منظم بر مسلک زمزمہ اولسہ بدی ، حرب انشاستدہ بوجیر کین و معیوب طرز زندہ ، احتکار شکندہ نیجلی ایتمزدی . چونکہ اومسلک منسوب اولان فرد ، تجارت ناموس و اخلاقی خارجه چقاماز ، یعنی احتکار صابمازدی . فقط تجارت مسلکندہ ، بر قور بور اسپونہ منسوب اولیان بر طاق کیمسہ لر ، هیچ بر خصوصی اخلاق قاعدہ سنہ تابع اولنادلری ایچون ، بر زمزمہ وجدانک تحکمی آلتند بولنمادلری ایچون و عمومی اخلاق اوزرندہ بر قوت مؤیدینی حائر اولمادیی ایچون ، بوکی اخلاق سز لقلرہ صابدیلر . شہ بوقکہ بو طرز تجارت حقیق تجارت سالکرنجہدہ معیودر .

کوردولورکہ مسلکدر ، منظم زمزمہ لر صورتندہ تشکل ایدرسہ هر برنک خصوصی اخلاقی دہ تشکل ایدیور . و بو اخلاق فردلر اوزرندہ قوتل بر فووذہ ، انقباطہ مالک بولونیور . بو زمزمہ نک ہیئت عمومی سی ، فرد اوزرندہ کی معنوی ولایتدن استفاده ایدرک منسوبینی معین و اخلاقی قاعدہ لر کورہ تنقید ایدیور . و خارجدن هیچ کیسہ اونلرک اخلاقی ساحہ سنہ تجاوز ایدمہور . دارالفنوندن باشلیہ بر بوتون معلماک عالمہ قدر توسعی تمی ایندیکمز بو مسلک وجدانک دیگر مساک و اصناف زمزمہ لر بندہ شمولی اوزو اولونور ، قوما بلیسی ، احتکار ، ارتشا و سائر معیوبات اوزمان اور تادن قاقار ؛ دہا دوغروسی ، ہیئت اجتماعی مری